

УДК 378.09

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.293255

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З «ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА» (НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ) ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАД»

А. В. Бичок

During the training of highly qualified specialists of the "Business Communications and Translation" program, the course "Linguistic Studies (in German)" is studied. In this course, teaching methods and tools are widely used to ensure perception and consolidation with the help of feedback and self-control and taking into account the individual capabilities of students of authentic material of a country science nature. The aforementioned discipline contributes to the formation of communicative and translation competence for effective communication, as well as adequate translation and mutual understanding. Thus, in classes, those methods and teaching tools are widely used, which provide an opportunity to improve students' communication skills in combination with grammar skills.

In our study, the methods and means of education are considered through the prism of training students – future translators. This makes it possible to prepare qualified and competitive translators for work on the world market of labour and services with appropriate interdisciplinary coordination of all cycles of humanitarian and specialized educational disciplines. It is a well-known fact, that perfect command of a foreign language involves not only the knowledge and ability of students to correctly use lexical units in combination with grammatical constructions at the level necessary for oral and written communication. In the educational process, students learn to perceive information of authentic content by ear and improve their reproduction skills. In practical classes, future specialists learn to model professional situations in German in order to prepare for foreign language professional communication, as well as when writing business letters, drawing up annotations, able to conduct dialog-conversation, presentation-advertising and presentation-report.

When training future translators, it is essential to evaluate the achievements of the culture of native speakers in German-speaking countries, to understand its essence, meaning and role for humanity. The fact of awareness of the importance of using information and computer technologies in order to improve professional activity is integral. It is also worth paying attention to the personal traits of the communicator - the future translator: features of the use of oratory, sociability, self-development skills and self-evaluation in certain professional and communicative situations. Such methods as "Brain-ring", press conference, round aquarium, simulation games, game design, trainings, creation of a situation of success, etc. contribute to this. The following tools are important: the Internet, virtual simulators, audio and video recordings of a creative direction, video conferences, presentations

Keywords: *linguistic and regional studies, specialist, teaching method, teaching tool, preparation, translators, culture, students, discipline, task*

How to cite:

Bychok, A. (2023). Application of teaching methods and tools in "Linguistic study" classes (german language) in the training of students of the specialty "Business communications and translation". ScienceRise: Pedagogical Education, 5 (56), 25–28. doi: <http://doi.org/10.15587/2519-4984.2023.293255>

© The Author(s) 2023

This is an open access article under the Creative Commons CC BY license hydrate

1. Вступ

При підготовці висококваліфікованих фахівців програми «Бізнес-комунікації та переклад» вивчається курс «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою). Ця дисципліна спрямована на вдосконалення знань, умінь та навичок німецької мови, отримання відомостей про національно-культурну специфіку мовного спілкування; на розвиток у студентів пізнавальної активності; вивчення мовних реалій з країнознавчою спрямованістю; мовних реалій, пов'язаних з найважливішими історичними подіями, важливими культурно-історичними та соціальними асоціаціями; результатом яких є забезпечення комунікативної компетенції при міжкультурній комунікації через вивчення вираженої в мові національної культури. Пот-

рібно зазначити, що дисципліна «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) сприяє формуванню комунікативної і перекладацької компетенції для ефективного спілкування, а також адекватного перекладу та взаєморозуміння [1].

Таким чином, на лекційних, практичних заняттях, при виконанні самостійної та індивідуальної роботи широко застосовуються методи та засоби навчання, які дають змогу вдосконалити у студентів комунікативні вміння в поєднанні з граматичними навичками, розвинути на основі лексико-граматичних вправ монологічне, діалогічне та ситуативне мовлення. Результатом є формування у студентів комунікативної компетенції, граматичних навичок і формування перекладацької компетенції.

2. Літературний огляд

Dittrich van Weringh K. аналізує роль і значення іноземної мови та культур в глобалізаційному та регіональному контекстах [2]. Dupes P. присвятив науковій дослідженню основам теорій міжкультурного спілкування [3]. Eso U. робить глибокий аналіз ключових аспектів перекладу, його значення та ролі у перемовинах, розглядає іноземну мову в сучасному вимірі [4]. J. Galli торкається питань щодо міжкультурної комунікації та «мови тіла» [5]. J-D. Gauger надає рекомендації щодо взаємозв'язку освіти, науки, культури при підготовці майбутніх фахівців [6]. H. Göhring шукає відповіді на питання щодо міжкультурної комунікації та «мови тіла» [7]. H. Härter аналізує різні аспекти життя в країні, звертаючи особливу увагу на фахівців, які працюють у сфері перекладознавства [8]. Л. К. Крайняк працює над розглядом основних етапів розвитку країни, мова якої вивчається [9]. А. В. Бичок досліджує методи та засоби навчання через призму підготовки студентів – майбутніх перекладачів [1]. О. Б. Боднар присвятила розгляд тему щодо використання інформаційних технологій при підготовці майбутніх фахівців [10].

Ми пропонуємо у нашому дослідженні розглянути застосування методів та засобів навчання через призму підготовки студентів – майбутніх перекладачів на заняттях з «Лінгвокраїнознавства» (німецькою мовою) [9]. Цей аспект є надзвичайно важливим тому, що дає змогу підготувати на світовому ринку праці та послуг конкурентоспроможних перекладачів з відповідною міжпредметною координацією усіх циклів гуманітарних і профільних навчальних дисциплін.

3. Мета та завдання дослідження

Метою нашого дослідження є застосування методів та засобів навчання на заняттях з «Лінгвокраїнознавства» (німецькою мовою) при підготовці студентів спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад».

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. Вивчити необхідність досконалого володіння іноземною мовою в контексті поєднання з соціально-гуманітарними, соціальними та інформатикою, а також загальнопрофесійними дисциплінами та знаннями зі спеціальних дисциплін.

2. Розглянути ефективні методи на заняттях з дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою).

3. Дослідити необхідність та ефективність використання засобів навчання.

4. Матеріали і методи

Потрібно зазначити, що дослідна робота включала такі методи дослідження:

1) теоретичні методи (аналіз педагогічної, психологічної та навчально-методичної літератури українських та зарубіжних джерел із застосуванням порівняльного аналізу, синтезу, конкретизації, систематизації, узагальнення і моделювання використовувалися для виявлення сутності і підбору методів з метою використання їх на заняттях з «Лінгвокраїнознавства» (німецькою мовою);

2) діагностичні методи: педагогічне спостереження, бесіда, інтерв'ю, тестування застосовувалися з метою виявлення рівня сформованості лексичних одиниць та граматичних структур на заняттях з вищеназваної дисципліни;

3) емпіричні методи: анкетування, бесіди, диспути, «Брейн-ринг», пресконференції, «круглий акваріум», імітаційні ігри, тренінги, створення ситуації успіху та «простору вільного вибору» та ін. використовувалися з метою перевірки ефективності знань, умінь та навичок з дисципліни;

4) комплексний підхід із використанням наукових методів пізнання забезпечив достовірність отриманих результатів та висновків з вищеназваної дисципліни.

5. Результати дослідження

Розглянемо кожен із вищеназваних циклів.

1. Досконале володіння іноземною мовою передбачає:

– знання, вміння, навички студентів грамотно використовувати лексичні одиниці;

– знати граматику німецької мови на рівні, необхідному для усного та писемного мовлення;

– уміння сприймання аутентичного тексту іноземною мовою на слух та навички його відтворення;

– уміння моделювати професійну ситуацію німецькою мовою;

– читання, переклад, переказ текстів без словника;

– підготовку до ефективного іншомовного професійного спілкування;

– навички іншомовного професійного спілкування, комунікативна взаємодія з людьми в різних життєвих ситуаціях;

– складання анотацій та написання ділових листів;

– коректне дотримання правил мовленнєвого етикету;

– володіння уміннями вести діалог-бесіду, презентацію-рекламу та презентацію-доповідь;

– завжди використовувати можливість для професійного самовираження німецькою мовою;

– розвиток здібностей використання німецької мови в конкретних професійних ситуаціях.

Вивчення соціальних дисциплін передбачає [10]:

– оцінку досягнень культури на історичному підґрунті;

– розуміння сутності культури, її значення та роль для людства;

– знати та усвідомлювати роль сутності культури;

– вміння реалізовувати власні права і свободи в найрізноманітніших сферах життєдіяльності;

– розуміти природу виникнення та утворення спільнот, формування громад та соціальних груп людей.

Вивчення інформатики:

– усвідомлення важливості використання інформатики та комп'ютерних технологій з метою покращення професійної діяльності;

– володіння навичками мов програмування у житті та діяльності;

– використання служб Інтернету з метою вирішення різномірних завдань.

Вивчення загальнопрофесійних дисциплін та володіння знаннями зі спеціальних дисциплін передбачає:

- здійснення на належному рівні професійної діяльності;
- володіти відповідними якостями керівника;
- знати особливості використання елементів ораторського мистецтва, мови тіла (міміки, жестів);
- бути ерудованим та комунікабельним, прагнути до постійного самовдосконалення, йти на компроміс;
- уміти приймати управлінські рішення, вміти організувати роботу [2].

Таким чином, потрібно зазначити, що необхідність досконалого володіння іноземною мовою в контексті поєднання з соціально-гуманітарними, соціальними дисциплінами, а також інформатикою, загальнопрофесійними дисциплінами та знаннями зі спеціальних дисциплін широко використовуються на заняттях з метою самовдосконалення, саморозвитку та самооцінки при створенні професійно-комунікативних ситуацій.

Зазначимо, що на заняттях були створені ситуації, які:

1) спрямовані на сприйняття, аналіз, оцінку отриманої інформації, постановку проблеми, правильну систему викладу думок щодо прийняття відповідного рішення;

2) полягають у налагодженні контактів та взаємозв'язків, обміні досвідом, судженнями, стимулюванні навчально-професійної діяльності, самостійному виконанні завдань та здійсненні конструктивних пропозицій;

3) різні ситуації креативного характеру, основою яких є стимулювання активності, розкриття розумового потенціалу студентів, створення сприятливої атмосфери та відповідних адекватних суджень.

Як свідчать результати дослідження, атмосфера успіху допомагає активізувати та сформулювати мотивацію досягнень студентів у навчанні. Атмосфера успіху попереджає апатію, швидку втому, відчуття тривоги та напруги, а також інші негативні психічні стани, що є дуже часто причинами міжособистісних конфліктів. Саме успіх сприяє повному розкриттю і виявленню якостей особистості студента – майбутнього перекладача.

Таким чином, підтримка, стимулювання і заохочення студентів на заняттях дала змогу переконати їх у тому, що кожен із них є успішним. Зазначимо, що при цьому були використані прийоми «позитивної оцінки результату», «авансування» та «колективної радості» тощо [3].

Отже, діяльність студентів на практичних заняттях стимулювала їх активність, допомагала розкрити потенціал, а також прагнення до мовлення, створити атмосферу невимушених відносин між викладачем та студентами.

Потрібно зазначити, що великі труднощі виникали у студентів при опрацюванні таких тем: «Держава і політика ФРН, її конституція», «Федеративні землі Австрії», «Економіка Швейцарії». Тому основну увагу було приділено активізації діяльності

студентів, набутті навичок діалогічного мовлення. Найефективнішими на цьому етапі роботи є використання ігрових технологій (рольових, ділових та імітаційних ігор), групових дискусій, а також міжособистісних діалогів. Вищезазначені вправи стимулюють студентів до мовленнєвих та немовленнєвих дій, спрямовують та регулюють поведінку співрозмовника, навчають відстоювати свою думку, уміти переконувати.

У ході навчального процесу врахували необхідність поєднання лекцій, практичних занять, що забезпечило здійснення системного підходу [4]. Так, для прикладу, під час вивчення тем «Економіка Швейцарії», «Ліхтенштейн» здійснено аналіз політичного та економічного розвитку. Результатом навчальної діяльності були презентації-довідки та презентації-реклами [6]. Зазначимо, що під час віртуального спілкування зі студентами м. Дрезден (Німеччина) було отримано перший досвід професійної взаємодії студентів. Важливу роль на заняттях відіграли методи «Брейн-ринг», «пресконференція», «круглий акваріум» особливо під час вивчення тем «Культура, мистецтво та література», «Дозвілля і спорт», «Освіта і наука» в Німеччині, Австрії, Швейцарії [7].

Потрібно вказати на те, що використання інформаційних технологій (служб Інтернету) є важливим, оскільки студенти отримують доступ до автентичної інформації, мають змогу відвідування вебсайтів, безпосередньо спілкуватися з носіями мови.

Результатом діяльності на заняттях є:

- проведення міжкультурних групових проєктів;
- співпраця та переписка зі студентами інших спільнот та країн;
- вдосконалення навичок письма, говоріння, читання, аудіювання;
- доступ та використання інтерактивних серверів;
- використання програм з «живим спілкуванням».

Отже, використання Інтернету сприяє формуванню умінь та навичок професійного спілкування.

Ефективним у навчанні є використання рольових, ділових, ситуаційних та дослідницьких ігор, ігрового проєктування, результат яких полягав у:

- здійсненні прогнозу результатів діяльності;
- успішній імітації діяльності на міжнародному рівні;
- формуванні навичок розуміти один одного [5].

Вважаємо, що домінуючими характеристиками особистості студента-майбутнього перекладача спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад» є управлінська компетентність, комунікабельність, гуманізм, креативність, інтелектуальні та організаційні здібності. З'ясовано, що професійна діяльність перекладача тісно взаємопов'язана з його інтелектуальними та організаторськими здібностями. Використання «круглого столу», «презентації-реклами», «складання бізнес-плану» забезпечило наступні моменти: ефективне засвоєння тем курсу «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою): «Клімат», «Історія», «Держава та влада» Швейцарії; «Дозвілля і спорт», «Традиції та свята» Ліхтенштейну [8].

Таким чином, розглянуто та досліджено використання таких ефективних методів на заняттях з

дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) як «Брейн-ринг», «пресконференція», «круглий акваріум», імітаційні ігри, ігрове проєктування, «створення ситуації успіху» та ін. А також досліджено необхідність та ефективність використання таких засобів навчання: інтернет, віртуальні тренажери, відеоконференції, презентація-реклама тощо.

Практичне значення. Дослідження може використовуватися при підготовці перекладачів різних напрямків і сфер діяльності. В основі дослідження є методи та підходи, які допомагають у навчальному процесі досягти поставлених цілей.

Обмеження дослідження. Україна зараз перебуває у стані війни, тому в деяких моментах дослідження були перервані через дистанційне навчання та тривоги.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не претендує на вичерпне вирішення всіх аспектів щодо застосування методів та засобів навчання на заняттях з «Лінгвокраїнознавства» (німецькою мовою) при підготовці студентів спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад». Потребують подальшого розвитку питання щодо науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу із використанням сучасних технологій навчання, інтернету; оптимізація навчально-виховного процесу у ВНЗ як засобу розвитку творчого потенціалу майбутнього перекладача.

6. Висновки

1. Результатом дослідження є розроблений нами навчальний курс «Лінгвокраїнознавство» (німецька мова), який використовується при підготовці студентів спеціальності «Бізнес-комунікації та перек-

лад». Навчальний курс забезпечує взаємозв'язок міжпредметної координації всіх циклів гуманітарних і профільних навчальних дисциплін та ґрунтується на синергетичному, когнітивному й системному підходах.

2. Обґрунтовано результативність на заняттях з «Лінгвокраїнознавства» (німецькою мовою) таких методів як теоретичні, діагностичні, емпіричні та комплексний підхід, який забезпечив достовірність отриманих результатів та висновків з вищеназваної дисципліни.

3. Досліджено та підтверджено необхідність та ефективність наступних засобів навчання, як от: Інтернет, віртуальні тренажери, аудіо- та відеотексти творчого спрямування, відео-конференції, презентації.

Конфлікт інтересів

Автори декларують, що не мають конфлікту інтересів стосовно дослідження, у тому числі фінансового особистісного характеру, авторства чи іншого характеру, що міг би вплинути на дослідження та його результати, представлені у цій статті.

Фінансування

Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних

Рукопис не має пов'язаних даних.

Використання засобів штучного інтелекту

Автори підтверджують, що не використовували технології штучного інтелекту при створенні представленої роботи.

Література

1. Крайняк, Л. К., Бичок, А. В., Боднар, О. Б. (2022). Лінгвокраїнознавство / Landeskunde (німецька мова). Тернопіль: ЗУНУ, 252.
2. Dittrich van Weringh, K. (2013). Kulturen zwischen Globalisierung und Regionalisierung. Informationen zur politischen Bildung, 280, 63–65.
3. Donec, P. (2014). Grundzüge einer allgemeinen Theorie der interkulturellen Kommunikation. Aachen: Shaker Verlag, 324.
4. Eco, U. (2017). Übersetzen als Verhandeln. Sprache im technischen Zeitalter. Heft, 184, 434–441.
5. Galli, J. (2018). Interkulturelle Kommunikation und Körpersprache. Freiburg: Galli Verlag, 95.
6. Gauger, I.-D. (2020). Bildung, Kultur, Wissenschaft. Bornheim Konrad-Adenauer Stiftung e.V., 93.
7. Göhring, H. (2017). Interkulturelle Kommunikation. Anregungen für Sprach- und Kulturmittler. Tübingen: Staufenburg Verlag, 293.
8. Härter, H. (2002). Allgemeine Wirtschaftslehre. Mercur Verlag Rinteln, 170.
9. Крайняк, Л. К., Бичок, А. В., Боднар, О. Б. (2023). Методичні вказівки для виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецька мова). Тернопіль: ЗУНУ, 87.
10. Крайняк, Л. К., Бичок, А. В., Боднар, О. Б. (2023). Методичні вказівки для виконання комплексного практичного індивідуального завдання з дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецька мова). Тернопіль: ЗУНУ, 56.

Received date 10.08.2023

Accepted date 26.09.2023

Published date 30.09.2023

Алла Володимирівна Бичок, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, Україна, 46009, **E-mail:** a.bychok@wunu.edu.ua